

I N F O R M A C I J A
o pristupanju Memorandumu o razumijevanju između Vlade Kraljevine Švedske i
Štaba vrhovnog komandanta Savezničke komande za transformaciju, kao i
Vrhovnog štaba savezničkih snaga za Evropu u vezi pružanja podrške države
domaćina za izvršenje NATO operacija/vježbi/sličnih vojnih aktivnosti

Cilj Memoranduma o razumijevanju između Vlade Kraljevine Švedske i Štaba vrhovnog komandanta Savezničke komande za transformaciju, kao i Vrhovnog štaba savezničkih snaga za Evropu u vezi pružanja podrške države domaćina za izvršenje NATO operacija/vježbi/sličnih vojnih aktivnosti, koji je potpisan na samitu Sjevernoatlantskog saveza (NATO) održanom 4. septembra 2014. godine u Velsu, je stvaranje osnova za planiranje i pružanje podrške države domaćina učesnicima NATO vojnih aktivnosti na teritoriji Kraljevine Švedske.

Memorandumom se uređuje planiranje i pružanje podrške države domaćina učesnicima NATO vojnih aktivnosti na teritoriji Kraljevine Švedske koja nije NATO članica, finansijska i pravna pitanja i zaštita tajnih podataka u vezi sa pružanjem podrške države domaćina.

U cilju olakšavanja organizovanja i sprovođenja NATO operacija, vježbi ili sličnih vojnih aktivnosti na teritoriji Kraljevine Švedske, 22 države članice NATO-a pristupile su ovom memorandumu.

Na osnovu odluka Savjeta za odbranu i bezbjednost, pripadnici Vojske Crne Gore učestvuju na NATO aktivnostima (obuke ili vojne vježbe) na kojima stiču neophodna znanja koja omogućavaju dostizanja ciljeva sposobnosti Vojske Crne Gore. Za učešće na ovim aktivnostima potrebna je logistička podrška koju za pripadnike Vojske Crne Gore, u skladu sa međunarodnim sporazumom, može pružiti i država na čijoj teritoriji se održava ta aktivnost.

Pristupanjem ovom memorandumu omogućilo bi se planiranje i pružanje logističke podrške od strane države domaćina pripadnicima Vojske Crne Gore u slučaju njihovog učešća na NATO aktivnostima na teritoriji Kraljevine Švedske.

Do sada pripadnici Vojske Crne Gore nijesu učestvovali na NATO aktivnostima na teritoriji Kraljevine Švedske, niti se planira njihovo učešće u ovim aktivnostima u 2020. godini.

Za implementaciju ovog memoranduma nije potrebno obezbjeđenje dodatnih sredstava iz budžeta Crne Gore za 2019. i 2020. godinu.

Uzimajući u obzir navedeno, kao i da su odredbe ovog memoranduma u potpunosti prihvatljive, Ministarstvo odbrane predlaže da Vlada Crne Gore donese sljedeće

Z A K L J U Č K E

1. Vlada je usvojila Informaciju o pristupanju Memorandumu o razumijevanju između Vlade Kraljevine Švedske i Štaba vrhovnog komandanta Savezničke komande za

transformaciju, kao i Vrhovnog štaba savezničkih snaga za Evropu u vezi pružanja podrške države domaćina za izvršenje NATO operacija/vježbi/sličnih vojnih aktivnosti.

2. Vlada je prihvatila Memorandum o razumijevanju između Vlade Kraljevine Švedske i Štaba vrhovnog komandanta Savezničke komande za transformaciju, kao i Vrhovnog štaba savezničkih snaga za Evropu u vezi pružanja podrške države domaćina za izvršenje NATO operacija/vježbi/sličnih vojnih aktivnosti.
3. Ovlašćuje se pukovnik Željko Radulović, nacionalni vojni predstavnik Crne Gore pri NATO komandi za operacije („NMR to ACO/SHAPE“), da potpiše Notu o pristupanju Memorandumu o razumijevanju između Vlade Kraljevine Švedske i Štaba vrhovnog komandanta Savezničke komande za transformaciju, kao i Vrhovnog štaba savezničkih snaga za Evropu u vezi pružanja podrške države domaćina za izvršenje NATO operacija/vježbi/sličnih vojnih aktivnosti.

MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU
IZMEĐU
VLADE KRALJEVINE ŠVEDSKE
I
ŠTABA VRHOVNOG KOMANDANTA SAVEZNIČKE KOMANDE ZA
TRANSFORMACIJU,
KAO I
VRHOVNOG ŠTABA SAVEZNIČKIH SNAGA
ZA EVROPU
U VEZI
PRUŽANJA PODRŠKE DRŽAVE DOMAĆINA ZA IZVRŠENJE
NATO
OPERACIJA/VJEŽBI/SLIČNIH VOJNIH AKTIVNOSTI

SADRŽAJ

PREAMBULA

ODJELJAK JEDAN	DEFINICIJE
ODJELJAK DVA	SVRHA
ODJELJAK TRI	OBIM
ODJELJAK ČETIRI	REFERENTNI DOKUMENTI
ODJELJAK PET	ODGOVORNOSTI
ODJELJAK ŠEST	FINANSIJSKE ODREDBE
ODJELJAK SEDAM	PRAVNA RAZMATRANJA
ODJELJAK OSAM	ZAŠTITA SNAGA
ODJELJAK DEVET	BEZBJEDNOST I OBJELODANJIVANJE INFORMACIJA
ODJELJAK DESET	POČETAK, TRAJANJE I RASKID
ODJELJAK JEDANAEST	MODIFIKACIJA I TUMAČENJE
POTPISIVANJE	
PRILOG	

UVOD

Vlada Kraljevine Švedske kao i Štab Vrhovnog komandanta Savezničke komande za transformaciju i Vrhovni štab savezničkih snaga u Evropi (SHAPE), u daljem tekstu: Učesnici:

IMAJUĆI U VIDU odredbe Sjevernoatlantskog ugovora od 4. aprila 1949. godine, a posebno član 3;

IMAJUĆI U VIDU Okvirni dokument Partnerstva za mir donijet od strane šefova država i vlada na zasijedanju Sjevernoatlantskog savjeta (Okvirni dokument) dana 10. januara 1994. godine;

IMAJUĆI U VIDU Sporazum između strana Sjevernoatlantskog ugovora o statusu njihovih snaga (NATO) SOFA) od 19. juna 1951. godine, Protokol o statusu međunarodnih vojnih štabova koji su osnovani shodno Sjevernoatlantskom ugovoru (Pariški protokol) od 28. avgusta 1952. godine, Sporazum između država ugovornica Sjevernoatlantskog ugovora i drugih država učesnica Partnerstva za mir u vezi sa statusom njihovih snaga (SOFA PzM) od 19. juna 1995. godine, Dopunski protokol Sporazumu između država ugovornica Sjevernoatlantskog ugovora i drugih država učesnica Partnerstva za mir o statusu njihovih snaga (Dodatni protokol PzM SOFA-i), od 19. juna 1995. godine, uključujući i Dodatni dopunski protokol Sporazumu između država ugovornica Sjevernoatlantskog ugovora i drugih država učesnica Partnerstva za mir o statusu njihovih snaga (Dodatni dopunski protokol PzM SOFA-i), od 19. decembra 1997. godine;

IMAJUĆI U VIDU odredbe Bezbjednosnog sporazuma između Vlade Švedske i Severnoatlantskog saveza od 6. septembra 1994. godine i Administrativni aranžman za rukovanje i zaštitu NATO tajnih podataka obezbijedenih Švedskoj od 14. juna 2012. godine;

IMAJUĆI U VIDU koncept razmještanja NATO snaga i koalicijonih snaga pod komandom i kontrolom NATO-a za ili preko teritorije Kraljevine Švedske u periodima mira, krize, vanrednih situacija i sukoba u podršci NATO vojnih aktivnosti;

IMAJUĆI U VIDU koncept vježbi i operacija predviđenih da se održe s NATO-om, Partnerstvom za mir (PzM) i drugim NATO-vođenim snagama;

I ZBOG POTREBA Kraljevine Švedske i potreba Savezničke komande za operacije i Savezničke komande za transformaciju, u daljem tekstu „Strateške komande”;

UČESNICI SU SE SPORAZUMJELI O SLJEDEĆEM:

ODJELJAK JEDAN

1. DEFINICIJE

U svrhe ovog Memoranduma o razumijevanju i njegovih pratećih dokumenata primjenjuju

se sljedeće definicije:

1.1 Snage. Svi sastavni djelovi NATO-vođenih snaga, uključujući svo osoblje, životinje, materijale i namirnice, zajedno sa bilo kojim civilnim djelovima NATO-vođenih snaga kako je određeno u NATO SOFA sporazumu, Pariškom protokolu i Partnerstvu za mir i od strane drugih država pod vođstvom NATO-a. Termin obuhvata i sve brodove, avione, vozila, prodavnice, opremu i municiju, kao i sve resurse za transport vazdušnim, kopnenim i pomorskim putem, zajedno sa službama podrške NATO-vođenih snaga, uključujući i ugovarače koji razmještaju ili daju podršku snagama.

(NATO) ugovarači. Poslovne organizacije van Švedske, pojedinci i institucije, koji nemaju stalno boravište na teritoriji Švedske, a koji su angažovani od strane NATO-a, država članica NATO-a i država koje nisu članice NATO-a, a koje doprinose NATO-vođenim operacijama i koje pružaju robu i/ili usluge bilo koje prirode na teritoriji Švedske za NATO u okviru operacija, vježbi, eksperimenata ili sličnih vojnih aktivnosti pod vođstvom NATO-a. Ovo uključuje zaposlene ugovarača, kao i podugovarače i njihove zaposlene koji djeluju u okviru operacije, ali ne uključuje lokalne ugovarače, njihove zaposlene, podugovarače i njihove zaposlene.

1.2 NATO vojne aktivnosti. Vojne akcije, uključujući vježbe, obuku, operativno eksperimentisanje i slične aktivnosti, ili sprovođenje strateške, taktičke, službene, administrativne vojne misije koje sprovode snage; postupak vođenja borbe, uključujući i napad, transport, snabdijevanje i manevre potrebne za ostvarivanje ciljeva bilo koje bitke ili kampanje.

1.3 NATO komandant. Vojni komandant u NATO lancu komandovanja.

1.4 NATO organizacije. Štab i organizovane jedinice snaga pod komandom i kontrolom NATO-a.

1.5 Međunarodni vojni štab. Međunarodni vojni štab u NATO integrisanoj komandnoj strukturi ili strukturi kojoj je Sjevernoatlantski savjet/Komitet za planiranje odbrane dodijelio takav status. Ovo uključuje i štabne aktivnosti koje mogu biti privremena izdvojena mjesta ili jedinice štaba.

1.6 Nacionalni štab. Štab nacionalnih snaga pod komandom i kontrolom NATO-a.

1.7 Multinacionalni štab. Štab koga čini osoblje iz više od jedne države, osnovan sporazumom države učesnica i pod komandom i kontrolom NATO-a.

1.8 Države pošiljaoci. One države i međunarodni vojni štab ili njegovi elementi raspoređeni na teritoriji države domaćina kao podrška vojnim aktivnostima NATO-a.

1.9 Država domaćin. Kraljevina Švedska.

1.10 Strateški komandanti ili komande. Vrhovni saveznički komandant za Evropu, komandant Savezničke komande za operacije i Vrhovni komandant Savezničke komande za transformaciju, komandant Savezničke komande za transformaciju.

1.11 Podrška države domaćina. Civilna i vojna pomoć pružena od strane države domaćina u miru, vanrednim situacijama, krizi i sukobu, savezničkim snagama i organizacijama koje su razmještene na teritoriji države domaćina ili prolaze preko teritorije države domaćina, njenih teritorijalnih voda ili vazdušnog prostora.

1.12 Zaštita snaga. Sve preduzete mjere i korišćena sredstva kako bi se minimalizirala ranjivost osoblja, objekata, opreme i aktivnosti od svake prijetnje i, u svim situacijama, sačuvala autonomija djelovanja i operativna efektivnost snaga.

1.13 Troškovi. Troškovi koji su povezani s uspostavljanjem, podrškom i održavanjem nacionalnih, multinacionalnih ili međunarodnih štabova, snaga ili NATO organizacija. U smislu ovog memoranduma o razumijevanju i njegovih pratećih dokumenata:

- a. NATO zajednički troškovi. Troškovi za koje je unaprijed dogovoreno da budu kolektivna odgovornost Saveza.
- b. Podijeljeni troškovi. Troškovi za koje je unaprijed dogovoreno da će njihovo snošenje biti podijeljena odgovornost više država. Aranžmani o podijeljenim troškovima obično se zasnivaju na formuli koja je navedena u relevantnim tehničkim aranžmanima i/ili aranžmanima o zajedničkoj implementaciji.
- c. Direktni nacionalni troškovi. Troškovi koji se smatraju odgovornošću jedne države pošiljaoca.

1.14 NATO zajedničko finansiranje. Sredstva koja su obezbijedile države NATO-a i koja su dostupna nakon odobrenja kroz NATO budžet, za zajedničke troškove nastale za vrijeme sprovođenja NATO vojnih aktivnosti planiranih u budžetu.

1.15 Nota o pristupanju. Dokument koji pokazuje namjeru države pošiljaoca da učestvuje u aranžmanima za podršku države domaćina na osnovu odredaba ovog memoranduma o razumijevanju za određene NATO vojnih aktivnosti.

1.16 Izjava o namjeri. Dokument koji pokazuje namjeru države pošiljaoca da učestvuje u aranžmanima za podršku države domaćina na osnovu odredaba ovog memoranduma o razumijevanju, ali je podložan određenim posebnim ograničenjima. Država domaćin će potvrditi jesu li ograničenja prihvatljiva za pružanje podrške države domaćina ili nijesu.

- 1.17 Tehnički aranžman. Prateći bilateralni aranžman za određenu NATO vojnu aktivnost. On propisuje odgovornosti i postupke za pružanje podrške države domaćina NATO komandantu i državama pošiljaocima.
- 1.18 Aranžman o zajedničkoj implementaciji. Ovo je prateći bilateralni aranžman koji utvrđuje posvećenost između potpisnika u vezi s pružanjem i prijemom podrške države domaćina. To uključuje detaljne podatke o zahtijevanoj i ponuđenoj podršci, procedure za implementaciju i povrat sredstava ili uslove plaćanja na specifičnoj lokaciji.
- 1.19 Upravni odbor za podršku države domaćina. Odbor osnovan na *ad hoc* osnovi kojim kopredsjedavaju država domaćin i NATO komandant. Odbor, sastavljen od ovlaštenih predstavnika iz svih država pošiljaoca, države domaćina i NATO komandanta (jednog ili više) će se sastajati radi koordinacije potrebnih proširenih aranžmana u vezi s podrškom države domaćina, kao što su tehnički aranžman ili aranžman o združenoj implementaciji, prema potrebi.
- 1.20 Operativne lokacije. Lokacije smještene na teritoriji države domaćina u svrhu operativne i/ili logističke podrške snagama za NATO vojne aktivnosti. Ove lokacije su izdvojena mjesta Strateške komande pod komandom i kontrolom NATO komandanta.
- 1.21 Učesnici su svjesni da će se primjenjivati NATO Rječnik pojmova i definicija (AAP-6) za značenje koje nije navedeno u okviru ovog memorandum o razumijevanju.

ODJELJAK DVA

2. SVRHA

- 2.1 Svrha ovog memoranduma o razumijevanju je utvrđivanje načina i postupaka za uspostavljanje operativnih lokacija i pružanje podrške države domaćina NATO snagama, ili snagama podržanih od strane države domaćina, tokom NATO vojnih aktivnosti.
- 2.2 Ovaj memorandum o razumijevanju i njegovi prateći dokumenti namijenjeni su da služe kao osnova za planiranje od strane odgovarajućih organa države domaćina i NATO komandanta koji očekuju aranžmane o podršci države domaćina za različite NATO vojne aktivnosti. Ove aktivnosti uključuju kako aktivnosti snaga koje su određene za razmještaj, tako i snage koje tek treba da se odrede.

ODJELJAK TRI

3. OPSEG I OPŠTI ARANŽMANI

- 3.1 Odredbe NATO SOFA sporazuma ili Partnerstvo za mir SOFA sporazuma, Pariškog protokola i Dodatnog dopunskog protokola i bilo kojih relevantnih sporazuma koji su na snazi između vrhovnih štabova i države domaćina će se primjenjivati na sve NATO - vođene vojne aktivnosti.
- 3.2 Država domaćin prihvata da će operative lokacije uspostavljene implementacijom ovog memoranduma o razumijevanju biti izdvojena mjesta vrhovnih štabova i da će aktivnosti koje će ti štabovi realizovati biti obaveze vrhovnih štabova. Lokacije će biti identifikovane u pratećim dokumentima ovog memoranduma. Komanda i kontrola biće određeni u primjenjivim operativnim planovima.
- 3.3 Ovaj memorandum o razumijevanju je namijenjen da bude u skladu s NATO doktrinom i politikom i obezbjeđuje krovni aranžman i strukturu za podršku države domaćina.
- 3.4 Država domaćin će pružiti podršku u svom punom kapacitetu, u zavisnosti od dostupnosti traženih resursa i u okviru praktičnih ograničenja u postojećim okolnostima, snagama razmještenim u NATO vojnim aktivnostima. Pojednosti ove podrške biće definisane se u pratećim dokumentima ovog memoranduma.
- 3.5 Odredbe ovog memoranduma o razumijevanju primjenjuju se u miru, vanrednim situacijama, krizi i sukobu ili u toku međunarodnih nestabilnosti o čemu će zajedničku odluku donijeti odgovarajuća tijela države domaćina i NATO-a.
- 3.6 Dok se države pošiljaoci podstiču da učestvuju u NATO vojnim aktivnostima i da prihvate odredbe ovog memoranduma o razumijevanju kao krovnog dokumenta na osnovu kojeg država domaćin obezbjeđuje podršku, država domaćin može, od slučaja do slučaja, organizovati i realizovati odvojene bilateralne sporazume s pojedinim državama.
- 3.7 Država domaćin i strateški komandanti ili komande mogu odrediti predstavnike da pregovaraju o pratećim dokumentima koji podržavaju i dalje uređuju ovaj memorandum o razumijevanju.
- 3.8 NATO vojne aktivnosti na koje se ovaj memorandum o razumijevanju odnosi mogu zahtijevati multinacionalnu podršku vazдушnim operacijama u vidu aviona i helikoptera, a u slučaju luka, u vidu trgovačkih i vojnih plovila za podršku. Država domaćin potvrđuje da se kretanje aviona, helikoptera, brodova i njihovih posada na i preko teritorije države domaćina odvija na osnovu opšteg odobrenja za realizaciju NATO vojne aktivnosti za vrijeme trajanja NATO vojne aktivnosti. Država domaćin upravlja/kontroliše sve aspekte takvih odobrenja.

ODJELJAK ČETIRI

4. REFERENTNI DOKUMENTI

Referentna dokumenta koja su relevantna za ovaj memorandum o razumijevanju sadržana su u Prilogu A.

ODJELJAK PET

5. ODGOVORNOSTI

U okviru odredaba ovog memoranduma o razumijevanju:

5.1 Država domaćin

- a. Tokom izrade pratećih dokumenata kada nastanu promjene, kao i nakon završetka izrade ovih dokumenata, država domaćin će obezbijediti pravovremeno obavještenje NATO komandantu o dostupnosti traženih resursa ili bilo kakvog nedostatka vezanog za sposobnosti pružanja podrške domaćina. Država domaćin uzima u obzir da se NATO planeri oslanjaju na postijeća prateća dokumenta u ovom memorandumu o razumijevanju i zahtijevaju pravovremeno obavještenje o planiranim promjenama u nacionalnim ustanovama i sposobnosti.
- b. U svrhu pružanja podrške, država domaćin će napraviti potrebne aranžmane kako bi uključila civilne i komercijalne izvore podrške. Komercijalno nabavljena podrška će se dobiti putem konkurentnog tenderskog postupka od ponuđača sa najnižom ponudom.
- c. Država domaćin će voditi administrativne i finansijske evidencije potrebne za utvrđivanje nadoknade državi domaćinu za resurse obezbijeđene snagama. Evidencije koje dokumentuju transakcije finansirane kroz NATO budžet biće dostupne po potrebi NATO-u u svrhu revizije.
- d. Kvalitet roba i usluga koje je nabavila država domaćin biće u skladu sa specifikacijama utvrđenim u pratećim dokumentima.
- e. Država domaćin zadržaće kontrolu nad svojim vlastitim resursima za podršku, osim ako kontrola navedenih resursa nije potrebna.
- f. Država domaćin će obezbijediti, prije bilo kakve NATO vojne aktivnosti, cjenovnik za svaku relevantnu ili identifikovanu podršku države domaćina.
- g. Država domaćin će pozvati države pošiljaocce da prihvate odredbe ovog memorandum o razumijevanju bilo Notom o pristupanju ili Izjavom o namjeri.
- h. Država domaćin (*u saradnji s NATO komandantom*) će obezbijediti snagama medicinsku i stomatološku podršku vojnog osoblja ili objekte države domaćina, pod istim uslovima kakvi su obezbijeđeni vojnom osoblju države domaćina.

- i. Država domaćin će propisati postupke za uspostavljanje kontakta za medicinsku podršku između države domaćina i države pošiljaoca, uključujući i medicinske osobe za kontakt.
- j. Tokom izrade pratećih dokumenata, država domaćin će obezbijediti NATO komandantu kopije na engleskom jeziku bilo kog propisa iz oblasti zdravstva, bezbjednosti, zaštite sredine i poljoprivrede, koji se mogu primijeniti na NATO vojnu aktivnost, kao i propisa u vezi sa skladištenjem, transportom ili odlaganjem opasnih materijala.
- k. Država domaćin prihvata da će kopije carinske deklaracije država pošiljaoca za opremu i materijalna sredstva i za vojnu i za ličnu upotrebu u skladu s NATO SOFA sporazumom biti adekvatna dokumentacija za carinske procedure.

5.2 NATO komandant

- a. NATO komandant će obezbijediti, u najvećoj mogućoj mjeri, da prateći dokumenti preciziraju vrstu, količinu i kvalitet tražene podrške. Uzima se u obzir da misija i struktura snaga ne mogu biti precizirani prije njihovog određivanja u Operativnom planu (OPLAN), Operativnom naređenju (OPNAR) ili Operativnom naređenju za vježbu (EXOPORD). NATO komandant će pružiti dodatne informacije neophodne za planiranje državi domaćinu što je prije moguće.
- b. NATO komandant će dati blagovremeno obavještenje državi domaćinu o bilo kojoj izmjeni okolnosti državi domaćinu i po potrebi predložiće izmjenu pratećih dokumenata.
- c. NATO komandant će utvrditi da li su sredstva za zajedničko finansiranje dostupna i koji su zahtjevi opravdani za zajedničko finansiranje.
- d. NATO komandant će definisati i utvrditi prioritete za zahtijevanu podrške države domaćina i odobriti cjenovnik za zajedničke troškove.
- e. NATO komandant će obezbijediti finansijsku nadoknadu državi domaćinu za dogovorenu podršku države domaćina ako se pružena podrška plaća kroz zajedničko finansiranje. U svim drugim slučajevima, NATO komandant pomaže koliko je moguće u rješavanju finansijskih obaveza između države domaćina i države pošiljaoca.
- f. Ako su zahtjevi države pošiljaoca u koliziji s zahtjevima za resurse NATO komandanta, odgovarajući NATO komandant će riješiti nesporazum sa predmetnom državom pošiljaocem.
- g. NATO komandant će identifikovati osoblje i ostale zahtjeve za funkcionisanje lokacija koje će biti uspostavljene u državi domaćinu.
- h. NATO komandant će propisati formu zahtjeva za podršku i troškove tokom

pregovora na Upravnom odboru za združenu podršku države domaćina.

5.3 Države pošiljaoci

- a. Države pošiljaoci mogu odlučiti da učestvuju u strukturi i procedurama za podršku države domaćina prihvatajući odredbe ovog memoranduma o razumijevanju putem Note o prihvatanju ili izdavanjem Izjave o namjeri za određenu NATO vojnu aktivnost.
- b. Države pošiljaoci će odrediti zahtjeve za podršku koje će dostaviti državi domaćinu i odgovornom NATO komandantu.
- c. Za zahtjeve vezane za direktne nacionalne troškove, država pošiljalac po pravilu učestvuje u pregovorima za podršku države domaćina tokom sastanka Upravnog odbora za združenu podršku države domaćina ili direktno sa državom domaćinom ako Upravni odbor za združenu podršku države domaćina nije uspostavljen. Države pošiljaoci obezbjeđuju državi domaćinu direktno plaćanje ili nadoknadu za podršku države domaćina samo za usluge obezbijeđene iz vojnih izvora osim ako nisu korišćene druge dogovorene procedure plaćanja. Podršku obezbijeđenu iz komercijalnih civilnih izvora platiće direktno države pošiljaoci, prema ugovorima koje su potpisali država domaćin i države pošiljaoci.
- d. Države pošiljaoci obezbijediće ovlašćeno osoblje za učestvovanje u razgovorima o podršci države domaćina na Upravnom odboru za združenu podršku države domaćina.
- e. Države pošiljaoci će obavijestiti državu domaćina i odgovarajućeg NATO komandanta koji traži podršku države domaćina o promjenama u zahtjevima za podršku države domaćina čim se one pojave i podnose revidirane zahtjeve za podršku države domaćina i/ili izvještaj o stanju.
- f. Države pošiljaoci su odgovorne za troškove svih civilnih medicinskih ili stomatoloških usluga pruženih od strane države domaćina.
- g. Države pošiljaoci moraju poštovati propise i postupke države domaćina iz oblasti zdravstva, bezbjednosti, zaštite okoline i poljoprivrede koji su utvrđeni za operativne lokacije kao i sve propise države domaćina za skladištenje, transport ili odlaganje opasnih materijala.

ODJELJAK ŠEST

6. FINANSIJSKE ODREDBE

- 6.1 Kako je dogovoreno u NATO SOFA sporazumu/Sporazumu Partnerstvo za mir i/ili Pariškom protokolu i/ili Dodatnom dopunskom protokolu i/ili uzajamnim sporazumima i/ili relevantnim međunarodnim konvencijama,

aktivnosti međunarodnih vojnih štabova, operativne lokacije, plovila u vlasništvu i/ili iznajmljena od strane NATO-a, vazduhoplovi, vozila i goriva, ulja i maziva obezbjeđena za snage biće oslobođeni od svih poreza, carina, državnih putarina, naknada i svih sličnih troškova.

- 6.2 Pariški protokol i Dodatni dopunski protokol koji predviđaju imunitete i povlastice u vezi s međunarodnim vojnim štabom primjenjivaće se na bilo koji element štaba koji može biti razmješten u državi domaćinu nakon implementacije NATO vojne aktivnosti.
- 6.3 Oprema, materijalna sredstva, proizvodi, materijali i usluge privremeno uvezeni i izvezeni sa teritorije države domaćina u vezi s NATO vojnom aktivnošću oslobođeni su od svih carina, poreza i dažbina. Druge carinske procedure biće određene u skladu s NATO SOFA sporazumom ili Partnerstvo za mir SOFA sporazumom, Pariškim protokolom i Dodatnim dopunskim protokolom.
- 6.4 Odobrenje oslobađanja od poreza i carina iz st. 6.1 do 6.3 za međunarodne vojne štabove i NATO-vođene snage vrši se kao za pravna lica. Oslobađanje od poreza za snage će biti odobreno u skladu sa NATO SOFA sporazumom i Pariskim protokolom i bilateralnim sporazumima za njihovo sprovođenje koje strane mogu zaključiti.
- 6.5 Kad potpuno oslobađenje od poreza, carina, naknada i sličnih troškova nije moguće za nabavke izvršene od subjekata privrede države domaćina, naknade se neće naplaćivati po višoj stopi od one koja se primjenjuje na oružane snage države domaćina. Svi nastali troškovi trebaju biti obrađeni uz minimum administracije.
- 6.6 Finansijske transakcije, uključujući prenos sredstava i otvaranje računa u bilo kojoj privatnoj ili državnoj banci, sprovode se bez državnih naknada.
- 6.7 Konačni finansijski dogovori, posebno oni koji se odnose na NATO zajedničko finansiranje, biće određeni tek neposredno prije održavanja NATO vojne aktivnosti. Svi prethodni finansijski dogovori, ipak, moraju biti određeni u odnosu na maksimalne finansijske obaveze NATO-a. Troškovi za koje ne postoji dogovor da su predmet plaćanja od strane NATO, prije nego je trošak nastao, neće biti plaćeni iz zajedničkog NATO fonda.
- 6.8 Prateća dokumenta obezbjeđiće početnu osnovu za procjenu troškova i biće osnova za razvrstavanje troškova bilo kao NATO zajedničkih troškova, podijeljenih troškova ili direktnih nacionalnih troškova.
- 6.9 Kad NATO komandant utvrdi da su određeni troškovi prihvatljivi i opravdani za NATO zajedničko finansiranje (iz odobrenog budžeta), taj strateški komandant ili ta komanda će odobriti zajedničko finansiranje za te troškove

i platiće ih bilo direktno ili nadoknadom sredstava državi domaćinu.

- 6.10 Kad je za određene troškove utvrđeno da se mogu pripisati više od jednoj državi, takvi troškovi se mogu identifikovati kao podijeljeni troškovi i mogu, na osnovu uzajamnog sporazuma uključenih država, biti podijeljeni u skladu s formulom podjele troškova odobrenom u tehničkom aranžmanu ili drugom pratećem dokumentu.
- 6.11 Naknade za civilne i vojne materijale i usluge koje pruža država domaćin neće se naplaćivati po višoj stopi od one koja se primjenjuje na oružane snage države domaćina i neće uključivati administrativne ili dodatne režijske troškove, ali mogu biti predmet usklađivanja zbog rokova isporuke, mjesta isporuke ili sličnih razloga. Refundacija će se vršiti za podršku koju je pružilo vojno osoblje.
- 6.12 NATO komandant i države pošiljaoci mogu ugovarati materijalna sredstva, usluge ili drugu podršku direktno sa dobavljačima.
- 6.13 Vozila u vlasništvu NATO-a i vojna vozila države pošiljaoca su samo-osigurana i kao takva mogu se koristiti bez komercijalnog osiguranja.
- 6.14 Država domaćin ne snosi nikakvu finansijsku obvezu u ime NATO komandanta ili država pošiljaoca, osim ako to nije unaprijed izričito zatraženo od strane ovlašćenog predstavnika NATO komandanta ili država pošiljaoca, i ako obaveza plaćanja troškova nije unaprijed dogovorena. Dalje, finansijska sredstva neće biti raspoloživa dok Vrhovni štab ili države pošiljaoci ne odobre mjerodavna prateća dokumenta i implementiraju ista.
- 6.15 Oblast finansiranja nije definisana ovim memorandumom o razumijevanju, i ovaj dokument ne predstavlja obavezu finansiranja od strane NATO komandanta ili država pošiljaoca. Detaljni finansijski aranžmani i procedure refundacije sredstava biće definisani u pratećim dokumentima.
- 6.16 Uspostavljanje operativnih lokacija za podršku NATO vojnih aktivnosti ne predviđa gradnju ili obnovu infrastrukture.

ODJELJAK SEDAM

7. PRAVNA PITANJA

- 7.1 Vrhovni štab će obavljati, ili može delegirati vršenje pravnih radnji bitnih za sprovođenje aktivnosti, uključujući, ali ne ograničavajući se na, ostvarivanje sposobnosti za sklapanje ugovora, učestvovanje u sudskim ili upravnim postupcima i sticanje i raspolaganje imovinom.

- 7.2 Pravni položaj snaga razmještenih na državno područje države domaćina određuje se u skladu s NATO SOFA sporazumom ili Partnerstvo za mir SOFA sporazumom, Pariškim protokolom i/ili Dodatnim dopunskim protokolom.
- 7.3 Neugovorna potraživanja koja proizlaze iz, ili su u vezi sa, sprovođenjem ovog memoranduma o razumijevanju rješavaće se u skladu s odredbama NATO SOFA sporazuma ili Partnerstvo za mir SOFA sporazuma.
- 7.4 Država domaćin će obrađivati i rješavati ugovorna potraživanja kroz odgovarajuće postupke u skladu s pravnim sistemom države domaćina, uz povraćaj sredstava od NATO komandanta ili država pošiljaoca.

ODJELJAK OSAM

8. ZAŠTITA SNAGA

- 8.1 Sveobuhvatna i efektivna zaštita snaga planira se za statični NATO štab i u toku realizacije sličnih vojnih aktivnosti i detaljno će se razraditi u Operativnom planu (OPLAN), ili Planovima vježbe (EXPIs) ili dodatnim ugovorima, prema potrebi. Zaštita snaga će se implementirati u skladu sa NATO politikom i procedurama i na način koji je usklađen s NATO SOFA sporazumom ili Partnerstvo za mir SOFA sporazumom. Ni pod kojim uslovima zahtijevana ili obezbijeđena zaštita snaga neće biti u suprotnosti sa NATO SOFA sporazumom ili Partnerstvo za mir SOFA sporazumom ili zakonima države domaćina.
- 8.2 Država domaćin, prema potrebi, obavještava države pošiljaoce i NATO komandanta o svojim predloženim mjerama zaštite snaga, ograničenjima i restrikcijama.
- 8.3 Svaka država pošiljaoc, prema potrebi, odgovorna je da identifikuje svoja ograničenja i nedostatke u zaštiti snaga i da se u vidu zahtjeva za podrškom za zaštitu snaga obrati državi domaćinu i NATO komandantu.
- 8.4 Kao dodatak propisanim zadacima za zaštitu snaga, definisanim u NATO procedurama za zaštitu snaga, NATO komandant je odgovoran za koordinaciju tražene i ponuđene zaštite snaga između države pošiljaoca i države domaćina u cilju adekvatne organizacije zaštite snaga.

ODJELJAK DEVET

9. BEZBJEDNOST I OBJELODANJIVANJE INFORMACIJA

- 9.1 Sa tajnim podacima koji su skladišteni, korišćeni, generisani, preneseni ili

razmijenjeni kao rezultat implementacije ovog memoranduma o razumijevanju postupaće se u skladu sa Bezbjednosnim sporazumom između Vlade Kraljevine Švedske i Sjevernoatlantskog saveza i Administrativnim sporazumom za zaštitu razmijenjenih klasifikovanih informacija između Vlade Republike Finske i Organizacije Severnoatlantskog ugovora. Sa tajnim podacima koji između saveznika skladišteni, korišćeni, generisani, prenešeni ili razmijenjeni, kao rezultat implementacije ovog memoranduma o razumijevanju, postupaće se u skladu sa C-M (2002) 49 „Bezbijednost unutar Sjevernoatlantskog saveza“, od 17. juna 2002. godine, u odnosnom autorizovanom izdanju, uključujući sve dodatke i njegove izmjene i dopune, i postojeće bezbjednosne sporazume i dogovore.

- 9.2 Informacije koje je dostavio bilo koji Učesnik ili država pošiljalac bilo kome drugom u povjerenju i podaci koje je proizveo bilo koji Učesnik ili država pošiljalac, a koji zahtijevaju određivanje stepena tajnosti, će ili zadržati svoju izvorni stepen tajnosti, ili će im se dodijeliti stepen tajnosti koji obezbjeđuje stepen zaštite od objelodanjivanja, koji je jednak onom koji zahtijeva drugi Učesnik ili država pošiljalac.
- 9.3 Svaki Učesnik i država pošiljalac će preduzeti sve raspoložive zakonske mjere kako bi sve razmijenjene tajne podatke očuvali od objelodanjivanja, osim ako drugi Učesnici i/ili države pošiljaoci ne pristanu na takvo objelodanjivanje.
- 9.4 Kako bi pomogao u obezbjeđivanju željene zaštite, svaki Učesnik ili država pošiljalac označava one podatke dostavljene drugom kao tajne podatke uz objašnjenje koje upućuje na njihov izvor, stepen tajnosti, uslove objavljivanja, informaciju da se podaci odnose na određenu NATO vojnu aktivnost, i da su dostavljeni uz određeni stepen tajnosti.
- 9.5 Posjete osoblja će se dogovorati u skladu sa procedurama navedenim u C-M (2002) 49.
- 9.6 Svi tajni podaci koji podliježu odredbama ovog odjeljka će i dalje biti zaštićeni u slučaju povlačenja bilo kojeg Učesnika ili nakon prestanka važenja ovog memoranduma o razumijevanju.

ODJELJAK DESET

10. STUPANJE NA SNAGU, TRAJANJE I RASKID

- 10.1 Ovaj memorandum o razumijevanju stupiće na snagu danom prijema obavještenja od švedskih vlasti kojim Kraljevima Švedska informiše Vrhovni štab Savezničkih snaga za Evropu (SHAPE) da su ispunjeni svi neophodni

zahtjevi za njegovo stupanje na snagu.

- 10.2 Memorandum o razumijevanju će ostati na snazi osim ako ga ne raskine bilo koji Učesnik dostavljanjem pisanog obavještenja svim ostalim Učesnicima šest mjeseci unaprijed.
- 10.3. Sve odredbe odjeljaka 6, 7, i 9 će nastaviti da se primjenjuju u slučaju povlačenja bilo kojeg Učesnika ili nakon prestanka važenja ovog memoranduma o razumijevanju do ispunjenja svih obaveza. Države pošiljaoci će ispuniti sve obaveze u slučaju bilo kakvog povlačenja država pošiljaoca iz ovog memoranduma ili prestanka važenja ovog memoranduma.

ODJELJAK JEDANAEST

11. IZMJENE I DOPUNE I TUMAČENJE

- 11.1 Ovaj memorandum o razumijevanju može se izmijeniti ili dopuniti u pisanom obliku na osnovu uzajamne saglasnosti svih stranaka.
- 11.2 Ovaj memorandum o razumijevanju nije sačinjen da izazove spor sa nacionalnim pravom ili međunarodnim obavezama koje se odnose na Učesnike. U slučaju spora, primjenjivaće se nacionalni zakon i/ili relevantni međunarodni ugovori. Učesnici će obavijestiti jedni druge u slučaju bilo kakvog spora koji proizilazi iz ovog memoranduma o razumijevanju.
- 11.3 Sporovi u tumačenju i primjeni ovog memoranduma o razumijevanju rješavaće se konsultacijama između Učesnika na najnižem mogućem nivou i neće se upućivati bilo kojem nacionalnom ili međunarodnom sudu ili trećoj strani na rješavanje.
- 11.4 Ovaj memorandum o razumijevanju potpisan je u tri originalna primjerka na engleskom jeziku.

Naprijed navedeno predstavlja sporazum postignut između Vlade Kraljevine Švedske i Štaba, Vrhovnog komandanta Savezničke komande za transformaciju kao i Vrhovnog štaba Savezničkih snaga za Evropu, o ovdje navedenim pitanjima.

Za Vladu Kraljevine Švedske

(potpisano)

SVERKER GORANSONJARMO LINDBERG
GENERAL, ŠVEDSKA VOJSKA
VRHOVNI KOMANDANT

Datum: 04. septembra 2014. godine

Izjava Kraljevine Švedske

Za potrebe ovog memoranduma o razumijevanju i njegovih pratećih dokumenata, Vlada Kraljevine Švedske ne priznaje ugovarače kao dio snaga ili civilne komponente, kao što je definisano NATO SOFA sporazumom ili Partnerstvo za mir SOFA sporazumom i Pariškim protokolom/Dodatnim dopunskim protokolom.

Za Vrhovni štab Savezničkih snaga za Evropu i za Štab, Vrhovnog komandanta Savezničke komande za transformaciju

(potpisano)

PHILIP M. BREEDLOVE

GENERAL, AMERIČKE VAZDUHOPLOVNE SNAGE

VRHOVNI SAVEZNIČKI KOMANDANT ZA EVROPU

Datum: 04. septembra 2014. godine

Izjava Vrhovnog štaba Savezničkih snaga za Evropu

Izjava Kraljevine Švedske se smatra primjenjivom sve dok se vojne aktivnosti NATO realizuju u skladu s mandatom(ima) Severnoatlantskog savjeta.